

Här kan du ta del utav de frågor och deras svar som ställdes under samlarsyndromsdagen. Frågorna har besvarats av OCD-Tvångssyndrom Lerum, Samlarteamet Stockholm samt Volen Ivanov.

Svar ifrån OCD-Tvångssyndrom Lerum

Fråga 1. Vilken litteratur använder ni er av?

Boken som samlarteamet i Stockholm utgått ifrån =
Compulsive Hoarding and the meaning of things/ Randy O Frost & Gail Steketee
Boken som behandlingen på OCD- mottagningen Lerum i stora delar utgår ifrån,
även den Volen Ivanov från Stockholm presenterade =
CBT for Hoarding / David T Tolin mfl.
Sök även annan litteratur av författarna Frost, Steketee eller Tolin.

Fråga 2. Hur kan vi upptäcka samlarsyndrom hos patienter som söker för andra symtom samt finns det några enkla frågor som vi kan ställa för att få en hint om patienten har samlarsyndrom?

Det finns några frågor för att undersöka hemmiljön;

- Be personen beskriva hur deras hem ser ut, är det städat, välordnat, stökigt eller rörigt?
- Hur skulle andra beskriva hens hem?
- Hur sköter hen sitt hem, klagar andra, vilka klagar och vad klagar de på i så fall?
- Kan du använda ditt hem som du önskar, finns fria ytor för att laga mat, sitta i soffan, använda sängen och för att röra sig fritt i hemmet?
- Vid eventuell överbelamring = vad är den största anledningen till att ditt hem ser ut som det gör?
- Har du någon önskan om förändring gällande ditt hem, ge några exempel på vad du önskar att förändra.
- Ett bra verktyg är (CIR) Clutter Image Rating, det är ett visuellt skattningsformulär som patienten kan använda för att skatta hur belamrat den har det i sitt hem. (Ska också finnas som APP till Iphone).

Fråga 3. Hur kan man stötta personen att hålla motivationen upp under väntetiden till behandling?

På OCD-mottagningens hemsida, under rubriken "Mer information" och länken "Närståendeinformation", finns info.bladet "Instruktioner till stödperson vid samlarsyndrom".

Boendestödjare kan börja med bra rutiner kring mående, att finna balans i livet gällande sömn, mat, motion och främst hitta det hen tycker eller tidigare tyckt om att göra. Bygg på intressen och det som ger mening för personen. Försök hitta för personen en meningsfull daglig aktivitet. Våga drömma om hur hen skulle vilja ha det i livet.

Mer specifikt kring samlandet viktigt få in bra rutiner gällande till exempel hushållsavfall och återvinning. Bra är även att minska inflödet:

- Kanske är hen mogen för att sätta upp skylt "Ingen reklam tack."
- Kanske kan hen tänka sig att stoppa eventuella prenumerationer.

Forts fråga (3)

Vid stort inflöde av köp kan man öka motivationen till att minska inköp genom att skriva upp sparade utgifter av alla småinköp för att se att detta sedan kan användas till något som ger större mening ekonomiskt.

Ibland kan det vara motiverande och hjälpsamt att skriva in- och utlogg på vad som kommer in och vad som tas ut från hemmet. Detta för att medvetandegöra sina beteenden och gamla vanor.

OBS! Allt ska vara frivilligt, tvinga eller övertala inte. Personen med samlarsyndrom måste själv komma fram till att det är meningsfullt utifrån insikt om att det är något hjälpsamt för att komma vidare. Ibland behöver nya rutiner väntas in och mogna.

Ta fram dina drömmar och skissa på hur hemmet skulle kunna se ut och vad man då skulle kunna göra. Till exempel bjuda hem någon, ha plats för att laga mat eller plats för att utöva sina intressen.

Svar ifrån Samlarteamet Stockholm

Fråga 4. Vem tar saneringskostnaden?

Vår insats är kostnadsfri för klienten, kostnaden för insatsen tar beställaren.

Fråga 5. Har ni även KBT-behandlingar för Hoarders som har intellektuell utvecklingsstörning?

Vi utgår efter vår metod även på personer med intellektuell utvecklingsstörning.

Fråga 6. Hur hjälper man en klient att röja i sin bostad när det finns skadedjur? Varken boendestöd eller städfirma går in när det finns skadedjur. Fortfarande för många saker i lägenheten för att ta in saneringsfirma i dagsläget.

Det är saneringsfirmor som har rätt utrustning som ska gå in och ta det.

Fråga 7. Hur brukar tidsåtgången vara i ett ärende? Är det 6 mån, 1 år, 5 år?

Vi vill ha beställning i 3 månader i taget för att utvärdera och vi brukar som högst arbeta i 1–1 ½ år.

Fråga 8. Hur kan man arbeta mot insikt av problemen?

Samtal om klientens egna mål, hur sakerna påverkar klientens liv och vardag.

Fråga 9. Hur gör ni om en person avbokar mycket, flyttas tidsramen framåt då?

Vid för många avbokningar så kontaktar vi biståndshandläggare och samtalar med klienten för få fram varför det avbokas. Då kan insatsen avslutas och de får söka senare igen.

Fråga 10. När personen börjat belamra städad yta igen, går ni tillbaka dit och ser att det fortsätter vara rent?

Ja det gör vi, då använder vi oss av fotodokumentation och vi talar om klientens egna mål som till exempel att sitta och äta vid bordet.

Fråga 11. Hur kan man arbeta med människor med både Samlarsyndrom och demens. Har ni några erfarenheter ni kan dela med er av?

Vi har inte haft ärenden med människor med demens och vi har inte rätt kompetens för det.

Fråga 12. Vilka fall tar ni inte emot? Varför inte och vad gör man då?

Det skulle kunna vara personer med pågående missbruk, svårt att arbeta om personen är påverkad. Se till att personen får insats innan tex behandling.

Fråga 13. Det skulle kunna vara personer med pågående missbruk, svårt att arbeta om personen är påverkad. Se till att personen får insats innan tex behandling.

Personen måste kunna vara delaktig i gallring och kan få hjälp att få ut saker med hjälp av hemtjänst eller boendestöd.

Fråga 14. Hur funkar samverkan med olika aktörer. Störningsjour, fastighetsägare, blåljuspersonal mm.

Vi har inget formellt samarbete med tanke på sekretess. Vi har däremot nationell samverkans möte där olika aktörer kan vara med.

Svar ifrån Volen Ivanov

Fråga 15. Hur kan man stötta någon som inte inser att hen har ett bekymmer med samlande?

Detta är en oerhört bred fråga och det är svår att ge ett generellt svar då svaret påverkas av vem det är som ska stötta men framför allt av vad som menas med att personen inte inser att hen har ett bekymmer. Vår erfarenhet är bland annat att många faktiskt inser att de har ett bekymmer men av olika anledningar inte vill ta emot just den hjälp som erbjuds. Det är därför hjälpsamt att ta reda på varför personen inte vill ta emot hjälp och vilken hjälp som faktiskt finns tillgänglig. Det som vanligtvis brukar vara hjälpsamt är också att undersöka om det finns några vinster som personen kan se att hen skulle få ut av att minska ned på antalet saker (till exempel slippa tjat från andra, få behålla sin bostad, kunna använda de saker hen värderar mest i sitt hem men som nu är svåråtkomliga) och uppmuntra personen att ta 1 steg fram, dvs att träffa en professionell om sådan finns, för att kunna nå dessa mål.

Fråga 16. Vad vet man om prevalens socioekonomiskt, utbildning etc?

Samlarsyndrom förekommer uppskattningsvis bland 2,5% av befolkningen och är lika vanligt bland män som bland kvinnor men vanligare bland äldre än yngre. Internationell forskning tyder på att personer med samlarsyndrom oftare lever ensamma och har en lägre socioekonomisk status som grupp jämfört med personer utan samlarsyndrom.

Fråga 17. Hur har prepping orsakat av pandemi och kriget i Ukraina påverkat samlande?

Prepping och samlarsyndrom är två olika saker. Forskning om krigets eventuella effekter på samlarsyndrom finns i dagsläget inte. Vi hittade i en studie som vi genomförde under 2022 att personer med samlarproblematik upplevde att pandemin förvärrade graden av belamring i deras hem. Många upplevde också att pandemin gjorde att de blev mer besvärade av belamringen i hemmet och deras funktionsnivå förvärrades också.

Det var alla frågor!

OCD-TVÅNGSSYNDROM LERUM TEAMET